

Plav - kulturna ruta

1. Plavske kule
2. Plavske džamije
3. Plavsko jezero
4. Botanička bašta *Velemun*
5. Manastir Sv. Trojice u Brezojevicama
6. Gusinje
7. Crkve i džamije
8. Gusinjski izvori / Ali-pašini izvori
9. Murino

9km

10km

6 Gusinje

9

Plavske kule

Stare kamene kule u Plavu i Gusinju su jedinstvena pojava u arhitekturi ovog podneblja. Uske i visoke, sa malim otvorima i uskim puškaricama, kule predstavljaju najinteresantniji primjer stambeno odbrambenih građevina u Crnoj Gori. Najstarija i najljepša među njima je Redžepagića kula, podignuta krajem 17. vijeka u centru Plava, sa karakterističnim "čoškovima" - natkrivenim drvenim balkonima podignutim iznad puškarica. Prva dva sprata sazidana su od kamena koji na nekim mjestima dostiže i metar debljine. Kasnije je dozidan i treći sprat od drveta koji je služio za stanovanje, ukrašen bogatim duborezom, dolapima, minderima, ćilimima i lijepo rezbarenim rafovima. Kule su često i spolja bile ukrašavane kaligrafskim natpisima i geometrijskim figurama.

Plavske džamije

U samom centru Plava, jedna preko puta druge nalaze se dvije jedinstvene džamije, prva i posljednja velika džamija koje je Otomansko carstvo podiglo u ovom dijelu Evrope. Carska džamija iz 15. vijeka je najznačajniji i najstariji vjerski objekat u Plavu. Podignuta na uzdignutom platou nekadašnjeg utvrđenog Dizdarevog grada, ova džamija plijeni originalnom arhitekturom, kombinacijom kamene i drvene gradnje i bogatim duborezom. Džamija Sultanija, sa visokom betonskom munarom od 41,5 metra, jedna je od najvećih džamija u ovom dijelu Crne Gore. Sagrađena početkom 20. vijeka, zidali su je preko deset godina čuveni debranski majstori. Ubrzo je pretvorena u školu, a potom i u stanicu milicije, komunalnu, socijalnu i vatrogasnu službu. Džamija Sultanija je 2005. godine obnovljena i vraćena joj je prvobitna namjena.

Plavsko jezero

Odmah uz sam grad nalazi se čuveno Plavsko jezero, najveće ledeničko jezero u Crnoj Gori iz kog izvire moćni Lim. Mnogi ga poreda sa morem, a ono je nekada privlačilo više turista nego bilo koja primorska destinacija u blizini. Opkoljeno visokim planinama koje se u njemu ogledaju, nijanse Plavskog jezera mijenjaju se u zavisnosti od položaja sunca,

godišnjeg doba, priobalne vegetacije i sjenke koju baca Visitor. Dubine i do 9 metara, ljeti se ovdje možete kupati, zimi često i klizati, a ako se odlučite za ribolov, možda uhvatite kapitalne primjerke mladice, pastrmke ili štuke. Izračunato je da se voda Plavskog jezera, veoma bogata ribom, godišnje promijeni čak 82 puta.

Botanička bašta *Velemun*

Najbolji način da upoznate bogatu floru prokletijskih planina, pa čak i one rijetke visokoplaninske biljke do kojih stižu samo najhrabriji planinari, je da posjetite botaničku baštu *Velemun* u selu Brezjojevica. Na površini od 520 m² možete vidjeti preko 350 biljnih vrsta, među kojima su i brojne endemične i zaštićene vrste, kao i neke novootkrivene, sa još uvijek nedovoljno istraženih Prokletija. U pratnji tvorca i vlasnika ove jedinstvene botaničke bašte saznaćete mnoge zanimljive detalje o biljkama iz ovih predjela, kao i o životu na ovim veličanstvenim ali surovim planinama. Ako se odlučite da krenete put Visitora u čijem podnožju se nalazi Velemun, na 1642 metra nadmorske visine naići ćete na jedno od najljepših ledeničkih jezera – Visitorko jezero, poznato po nekadašnjem plovećem ostrvu koje je danas sraslo sa obalom.

Manastir Svete Trojice u Brezjojevicama

Na samo nekoliko kilometara od Plava, u podnožju brda Gradac, na lijevoj obali Lima nalazi se manastirski kompleks Svete Trojice u Brezjojevicama. Smatra se da je ovaj manastir, koji je vjekovima bio centar duhovnog i kulturnog života

pravoslavnog stanovništva ovog kraja, podignut još u 13. vijeku. Iako više puta razaran i obnavljan, manastir Svete Trojice sačuvao je neke od najljepših radova zidnog slikarstva iz 16. vijeka u Polimlju. Crkva koja svojim izgledom podsjeća na stare primorske hramove, građena je u vizantijskom stilu kao jednobrodna kamena građevina. Zvonik je podignut na brdu Gradac, a ne uz crkvu kao što je to uobičajeno, da bi poruke i obavještenja brže stizali do stanovništva.

Gusinje

Sakriveno između strmih padina Prokletija i Visitora, na 920 metara nadmorske visine nalazi se Gusinje, stara varoš koja je do danas sačuvala duh prošlih vremena. I sada se ovdje mogu vidjeti uski kaldrmski sokaci, mali dućani, stare kamene kule i kuće malih prozora i doksata bogato ukrašene duborezom. Gusinje je bilo poznato još u 14. vijeku kao karavanska stanica na putu od primorja za Peć i Carigrad. Vremenom se naselje razvilo u bogat trgovački, zanatski i upravni centar Gornjopolimske nahije. Za razliku od većine mjesta u okolini, Gusinje je planski građeno. Čitavo naselje je koncentrisano oko jedne polukružne ulice sa centralnim trgom iz koje se zrakasto šire ostale ulice povezane na krajevima jednom kružnom ulicom.

Gusinjske džamije i crkve

Malo je mjesta u svijetu koja u istoj ulici imaju džamiju, pravoslavnu i katoličku crkvu. Jedno od njih je Gusinje, gdje se na glavnom drumu, u rasponu od jednog kilometra, nalaze čuvena Vezirova džamija i skoro čitav vijek stare, crkva svetog Đorđa i crkva svetog Antuna. U samom centru varoši izvija se vitko drveno munare najstarije i najpoznatije gusinjske džamije - Vezirove džamije. Pretpostavlja se da ju je podigao skadarski vezir Mahmut paša Bušatlija polovinom 18. vijeka, iako narodno predanje kaže da je mnogo starija. Na ulazu u džamiju, u bogato izrezbarenom soferluku, nalazi se vitrina

sa kamenčićima koji čuvaju tajnu o velikoj suši koja je 1917. godine zahvatila čitav kraj.

Gusinjski Ali – pašini izvori

Gusinje je najpoznatije po svojim izvorima. Malo iznad grada, u podnožju Prokletija naići ćete na nesvakidašnji prizor, kao da sama zemlja vri od mnoštva malih izvora koji izbijaju direktno iz tla i kamena. To su po ljepoti čuveni Gusinjski ili Ali-pašini izvori na kojima se svakog ljeta okuplja preko 15.000 Plavljana i Gusinjana iz čitavog svijeta na najmasovnijim zavičajnim susretima u Crnoj Gori.

Još jedno kraško vrelo izuzetne ljepote nalazi se u blizini. Kod sela Vusanje, na 1010 metara nadmorske visine, sakriveno je u gustoj šumi Oko skakavice (Oko - Syni Skakavci) ili Savino oko. A, ako krenete dalje privući će vas huk jednog od najvećih i najljepših vodopada na Prokletijama, trideset metara visokog vodopada rijeke Grije.

Murino

Ova mala varoš na Limu okružena gorostasnim planinama još s početka prošlog vijeka privlačila je turiste koji su se divili netaknutoj prirodi, uživali u čistom vazduhu, gostoprimstvu domaćina i čuvenoj izvorskoj vodi sa Malevke. Iznad Murina se uzdiže planina Čakor sa istoimenim planinskim prevojem koji je vjekovima bio najvažniji i najkraći put koji je povezivao čitav region. Tuda su prolazili karavani, putnici namjernici ali i mnoge vojske. Nigdje kao na Čakoru nećete vidjeti toliko spomenika, grobova i obilježja koji svjedoče o teškoj i burnoj prošlosti ovog kraja. Tu se nalazi i selo Velika koje je, da bi se zaštitilo od turskih zuluma, polovinom 19. vijeka postalo francuski protektorat. U selu se nalazi i crkva Svetog Velikomučenika Kirika i Julite podignuta u znak sjećanja na mnogobrojne žrtve iz Drugog svjetskog rata.

Turistička organizacija Plav

Racina bb, 84325 Plav
Tel. +382 (0) 51 250 151
E-mail: toplav@t-com.me
Web stranica: www.toplav.me

Hoteli

Hotel / Restoran Kula Damjanova****
Vojno selo bb, Plav
Tel: +382 (0)51 255 350, +382 (0)67 638 311
E-mail: kuladamjanova@yahoo.com
www.kuladamjanova.com

Eko katun Grebaje**
Dolina Grebaja, Gusinje
Tel: +382 (0)69 044 572
www.ekokatungrebaje.me

Hotel / Restoran Ecco village Aqua**
Latek bb, Plav
Tel: +382 (0)69 051 532, +382 (0)69 889 759
E-mail: visitaqua@gmail.com
www.aqua-plav.me

Hotel / Restoran Gusinjska Kula**
Čaršijska 2, Gusinje
+382 (0)51 256 651

Hotel / Restoran Rosi**, Bedluci bb, Gusinje
Tel: +382 (0)51 256 646
E-mail: hotelrosigusinje@hotmail.com
www.hotelrosigusinje.webs.com

Restorani Nacionalne kuhinje

Restoran Belle Ami, Racina bb Plav
Tel: +382 (0)51 252 727,
Fax: +382 (0)51 251 088
E-mail: vebhijasabovic@gmail.com

Restoran Napolis, Bedluci bb Gusinje
Tel: +382 (0)51 256 732, +382 (0)69 035 430

Restoran Krojet, Ali-pašini izvori bb, Gusinje
Tel: +382 (0)51 258 921, +382 (0)68 432 587
E-mail: krojet@hotmail.de
www.restorankrojet.blogspot.com

Kako stići - Transport

Avio transport: najbliži aerodrom je u Podgorici (202 km)

Voz: najbliža željeznička stanica je u Bijelom Polju (77km) www.zcg-prevoz.me

Autobus: dobro povezan autobuskim linijama sa svim gradovima u regionu, Autobuska stanica Plav, tel: +382 (0) 51 251 371

Automobil: magistralnim putem od Podgorice (192 km), od Berana (42 km), od Bijelog Polja (77 km), od Kolašina (115 km), od Beograda (392 km)

Ćevapi

Ako želite da probate jedan od najpoznatijih balkanskih gurmanluka nalazite se na pravom mjestu! U plavskim i gusinjskim čevabdžinicama ćevapi imaju poseban ukus! Ovaj čuveni specijalitet sa roštilja pravi se od mljevenog mesa sa dodatkom bijelog i crnog luka i različitih začina. Najčešće se služi u lepinjama ili somunima natopljenim sosom od prženja, a ovdje ćete uz njih dobiti i sitno sjeckani crni luk i kajmak.

Dobro došli!

Nalazite se u Plavu, u podnožju najviše crnogorske planine, na mjestu na kom izvire moćni Lim. I dok uživate u čudesnim planinskim pejzažima i kristalno bistrim jezerima, ne zaboravite da se nalazite u kraju bogate istorije gdje su se stotinama godina ukrštali putevi različitih kultura, vjera i naroda.

Kulturna ruta Plava vodi vas do najzanimljivijih mjesta u kraju, na kojima ćete otkriti kako se živjelo u starim kamenim kulama, gdje se nalazi ulica u kojoj su jedna džamija i dvije crkve, zašto je najbolje pecanje na Plavskom jezeru i kako je malo selo na Čakoru postalo francuski protektorat. Saznaćete i zašto su kuće u Plavu imale malu drvenu jabuku na krovu i gdje se to nalazio utvrđeni Dizdarev grad.

ZAKORAČITE U ISTORIJU PLAVA!

Više informacija o kulturnoj ruti i pomoć u organizaciji ture možete dobiti u Turističkoj organizaciji Plava

Radno vrijeme:

ljeti: ponedjeljak – subota od 08h do 20h
zimi: ponedjeljak – petak od 08h do 16h

Adresa: Racina bb, 84325 Plav

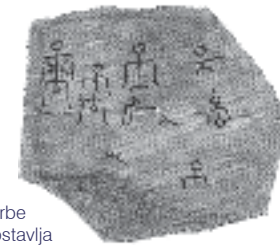
Tel. +382 (0) 51 250 151
E-mail: toplav@t-com.me
Web stranica: www.toplav.me

Iako ne postoji obilježena biciklistička staza, čitavu trasu rute, moguće je obići planinskim biciklom.

Pećinski crteži

Jedna od tri pronađene pećine sa crtežima u Crnoj Gori nalazi se na planini Vezirova brada u blizini Gusinja. Na 1300 metara nadmorske visine, u izuzetno nepristupačnoj pećini Grebaji može se vidjeti bijelom bojom nacrtan prizor lova na jelene. Ovaj crtež nastao je u 8. vijeku prije nove ere i to je najstariji do sada pronađeni crtež iz gvozdenog doba. Nešto mlađa je gravura na kamenom bloku pronađena na planini Popadiji u blizini napuštenog katuna Volušnica. Na njoj je prikazana scena borbe muškarca i žene sa vukom koji je napao dijete. Pretpostavlja se da ova gravura, nazvana Velika Majka (Magna mater), potiče iz srednjeg bronzanog doba, oko 600 godina prije naše ere.

Jezero sreće

Kažu da je Hridsko jezero na Prokletijama jedno od najljepših planinskih jezera u Evropi. Toliko je lijepo da se vjeruje da su ga stvorili bogovi i podarili šumskim vilama da u njemu uživaju. Kada su ga otkrili ljudi, vile su morale da odu, a bogovi su od tuge i bijesa osuli munje i gromove po okolnim planinama i proklevši ih, pretvorili njihove vrhove u goli krš. Od tada se planina zove Prokletije, a iza vila je ostalo jezero sa kristalno bistrom, ljekovitom vodom. Zovu ga i jezero sreće jer se vjeruje da kupanje u njemu donosi ljepotu, zdravlje i ljubav, a da bi se želja ostvarila, posle kupanja treba baciti komad nakita u vodu. Ako je vjerovati legendi, priče o tome čuo je i pohlepni trgovac iz Plava, pa je krišom noću došao na jezero i krenuo da kupi dragulje i bisere koje su djevojke ostavljale posle kupanja. Izašavši na obalu krenuo je da broji blago, ali je sa prvim odsjajem srebra na mjesecini potpuno obnevidio. Trgovac je uplašen počeo da rida na sav glas, a njegov eho raznio se čitavom planinom. Od tada se jezero zove (H)Ridsko.

www.montenegro.travel

